

(Moniales de Bethléem)

A Ciszterci Generális Apát levele 2018 Pünkösdjén

Effata

Megkülönböztetni és kísérni ma Isten hívását

Kedves Testvérek,

Tudjátok, hogy a következő püspöki Szinódus témája a „A fiatalok, a hit és a hivatástisztázás” lesz. Tapasztaljuk Rendünk életében, mennyire sürgető, hogy mi is elmélyítsük a megkülönböztetés és azon személyek kísérésének témáját, akik úgy érzik, hogy a ciszterci életre lettek meghívva. Manapság a monasztikus élet elhagyásának több olyan esetével szembesülünk, akár tíz, vagy húsz év fogadalom után, amelyet a túl felületes megkülönböztetéssel, döntéssel és a kísérés hiányával indokolnak. Ennek okán, de azért is, mert sokan találkozunk olyan fiatalokkal, akik keresztségi hivatásukat keresik, úgy döntöttem, hogy pünkösd levélként egy előadásomat ajándékozom a rendnek, amelyet nemrég Rómában a *Teresianumon* kellett tartanom. Azt gondolom, hogy segítheti személyes és közösségi reflexiónkat erről a témáról, és egyesít bennünket a püspöki szinódusra készülő egész Egyház erőfeszítésével. Mindenekelőtt azonban abban kellene segítenie, hogy felelőssé tegyen bennünket azon hivatások befogadásával kapcsolatban, amelyeket az Úr küld hozzánk, vagy amelyekre oly nagyon vágyunk. És ne felejtjük, hogy a legsürgősebb az, hogy mi magunk egyre hitelesebben és egyre örömtelibben éljük meg azt a hivatást, amelyet kaptunk.

Most május 1-jén, az az öröm ért, hogy részt vehettem Brenner János Anasztáz vértanú pap boldoggá avatásán, aki Magyarországon a Zirci ciszterci monostor novíciusa volt. Miután arra kényszerült, hogy elhagyja apátságát, amelyet a politikai hatalom megszüntetett, egyházmegyés papként működött. Idős magyar rendtársai elmondták, hogy János atya titokban szerzetesi fogadalmat tett és, hogy ő mindig is ciszterci szerzetesek tartotta magát. Ennek a fiatalnak a tanúságtétele, aki egészen a vértanúságig megélte hivatását, bátoríthat minket, hogy mi magunk is az életszentség alázatos és égő vágyával éljük meg hivatásunkat a mindennapokban, odaadva az életünket, miként arra Ferenc pápa legutóbbi *Gaudete et Exultate* kezdetű apostoli buzdításában emlékeztet.

Mindnyájunk számára egy örök terv

A fiatal Sámuel meghívásának híres epizódja (1Sám 3,1-21) az egyik legjobb ihlet-forrás arra, hogy megértsük a hivatás jelenségét, egy olyan Isten misztériumát, aki meghívja az embert és az ember misztériumát, aki úgy érzi, Isten hívja. Hogyan is álljunk ehhez a misztériumhoz? Mit kezdünk ezzel a misztériummal önmagunkban és másokban? Hogyan viselkedünk azok hivatásának misztériumával szemben, akiket kísérnünk, nevelnünk kell?

Istennek minden egyes emberrel, aki a világra jön, van egy terve, egy öröktől fogva való elképzelése. Minden emberi lény hivatása előbb születik, mint ő maga, mert a kezdete az örökkévalóságban van, a forrása Isten misztériumában van, és annak a személyes kapcsolatnak a misztériumában, amellyel Isten minden egyes személyhez fordul, akit megteremt. Ezt nyilatkoztatja ki Isten Jeremiás prófétának: „Mielőtt megalkottalak anyád méhében, már ismertelek; mielőtt megszülettél volna, fölszenteltelek, és prófétául rendeltelek a nemzetek javára.” (Jer 1,5)

Semmi más nem határozhatja meg jobban kilétünket, mint az, ami Istenben már előttünk létezik rólunk, mint önmagunkról való tudatunk, amely, Istenben, megelőz minket, mert ez a gondolat, ez az örök szó akart minket, szeretett, teremtett és küldött. Már küldetést kaptunk az életbe, a létbe, elküldtünk a teremtés hatalmas szimfóniájába, a történelem drámájába, az ember-lét kalandjába, az emberi szabadság fenséges drámájába, amely szabadságot Isten éppen azért alkotta, hogy megismerjük Őt, aki azt teremtette és szereti, hogy megismerjük Őt, aki ismert minket még mielőtt mi ismertük volna önmagunkat.

Amikor a kis Sámuel rábízzák Éli papra a Templomban, már magában hordozta az ő örök hivatását; már azzal a tervvel megjelölve fogant és született, amelyet Isten állapított meg és jelölt ki számára. Eljön azonban egy konkrét nap, amikor egy személy hivatása kiemelkedik a misztérium mélyéből, mint egy víz-ér, amely végül előserken a hegy szívéből és folydogálni kezd, hogy az emberek szomját oltsa és megöntözze a száraz földet, hogy aztán patakká, majd heves folyóvá és végül széles és nyugodt folyammá növekedjék, amely mindenki számára utat mutat, hogy elérjék a tengert.

Egy újdonság a valóság megszokott rendjében

Azon az éjszakán mindenki aludt: „Az egyik nap mégis történt, hogy Éli a szokott helyén aludt. A szeme már kezdett gyengülni, nem sokat látott. Isten lámpája még nem aludt ki. Sámuel az Úr templomában aludt, ahol az Isten ládája állt” (1Sám 3,2-3).

Minden nyugodt, csendes. Egyszer csak egy váratlan dolog történik: egy hang Sámuel a nevéen szólítja. Azonban Sámuelnek mindez nem tűnik újdonságnak, mert már megszokta, hogy hívják. Ezért aztán a lehető legegyszerűbb dologra gondol: Éli hívta őt, miként már oly gyakran hívta, akár éjszaka is, hogy Sámuel segítse a már gyöngén látó aggastyánt. És háromszor is hívják. Isten hangja háromszor is nevéen szólítja a fiút, és Sámuel úgy reagál, mintha a világ legtermészetesebb dolga lenne, ami vele történik.

A hivatás misztériumának egy aspektusát ismerhetjük már föl ebben: rendkívüli jellege az életben a leghétköznapibb megszokottság formájában mutatkozik meg. Ez egyszerre vigasztaló, ugyanakkor félelmetes is. Vigasztaló, mert Isten lehajol hozzánk, hogy úgy beszéljen velünk, mintha közeli családtagunk lenne, nincs szükség rendkívüli fölemelkedésre részünkről, ahhoz, hogy meghalljuk hívását. Félelmetes, mert ott a rizikó, hogy nem vesszük észre, hogy Őróla, Istenről van szó.

Az öreg Éli pap is először úgy reagál, mintha csak valami hétköznapi eseménnyel állna szembe: „Nem hívtalak, fiam, feküdj le és aludj!” Számára, az tűnik természetesnek, hogy Sámuel álmodott, vagy beképzelt magának valamit. Sámuel azonban egy pillanatra sem szűkíti le a valóságot, mintha csak álmodta volna. Akkor is, amikor megismétlődik a hívás, sohasem mondja magában: „Álmodtam!”, hogy azután visszafeküdjön és aludjon tovább. Isten valóban hívja őt, valóságos hanggal hívja, és Sámuelnek éppen ez a hűsége a valósághoz, amelyben Isten megmutatkozik, ez teszi lehetővé fokozatosan Éli számára, és végül Sámuel számára is, hogy fölismerje Isten hangját az életében.

Úgy tűnik számomra, hogy ez már egy első alapvető ismérv bármely hivatással kapcsolatban, akár a magunkéról, akár másokéról van szó: Isten ritkán lép be természetfeletti módon az emberek életébe. Jobban szereti a természet útját, az elemi emberi tapasztalatét, a valóságnak az útját, amelyre az ember egészen természetesen nyílik meg. Isten felhasználja a természetet, hogy kifejezze a természetfelettit, miként Krisztusban, a mi testünket használta föl arra, hogy kifejezze és kinyilvánítsa a Fiú istenségét. Ha követjük és tiszteletben tartjuk a dolgok természetét, a dolgok elemi megtapasztalását, képessé válunk arra, hogy tovább lépjünk a jeltől Ahhoz, aki ez által a jel által szeretne megmutatkozni nekünk. Sámuel számára, egy hang, amely fölébreszti őt éjjel, nem lehetett más, mint Éli hangja. Csak Éli volt ott vele a templomban azon az éjszakán. Ki más hívhatta volna őt? Azáltal, hogy mintegy ösztönösen engedelmeskedett a valóság hívásának, Sámuel felelt Isten hívására és egyre pontosabban közelít ahhoz a válaszhoz, amely megfelel ennek a hívásnak.

A minket hívó Isten hangja mindenekelőtt egészen természetes megértésének ezt a szempontját gyakorlatilag megtaláljuk a Biblia és az Evangélium minden hivatásában. Maga Jézus is ezt a módot használja, ilyen egészen természetesen közeledik ahhoz, akit hív, például, hogy kiválassza apostolait: „Evezz a mélyre, és vessétek ki a hálótokat halfogásra!” (Lk 5,4), mondja Péternek és társainak; és abban a pillanatban, amikor a természetes, hétköznapi, emberileg elemi cselekvés fátyla lehull, hogy felfedje a csodát, Isten jelenlétének cselekvését, abban a pillanatban a hívás is kifejezetté válik: „Ezentúl emberhalász leszel” (Lk 5,10).

Kezdetől fogva, Jézus arra hívta Pétert, hogy emberhalász legyen, már attól a pillanattól fogva, amikor azt kéri tőle, hogy evezzen a mélyre és vesse ki a hálót, ugyan úgy, miként az Úr Sámuel is már a legelső alkalomtól fogva hívta, mikor a fiú még azt hitte, Élit hallja. Mária is azt gondolta legelőször, hogy arra hivatott, hogy emberi úton legyen fia - „Hogyan válik ez valóra, amikor férfit nem ismerek?” (Lk 1,34) – egészen addig, míg az angyal föl nem fedi neki a Szentlélek ereje által történő Megtestesülés misztériumát.

Mindig olyan, mintha Isten azt akarná, hogy mindenki a saját emberségén keresztül közeledjen a misztériumhoz, anélkül, hogy bármit is figyelmen kívül hagyna vagy tagadna, mert Isten misztériuma és minden egyes személy hivatásának a misztériuma az emberin belül mutatkozik meg, felfedve annak szent jellegét. Az emberségünk saját maga számára, mint Isten temploma lesz kinyilatkoztatva: „Nem tudjátok, hogy Isten temploma vagytok, s az Isten Lelke lakik bennetek? Aki lerontja az Isten templomát, azt Isten elpusztítja. Isten temploma ugyanis szent, s ti vagytok az.” (1Kor 3,16-17)

„Erre Éli megértette, hogy az Úr szólította a fiút.”

De hogyan mutatkozik meg Isten lakása a mi emberi életünk templomában? Hová akar minket elvezetni az, hogy saját elemi emberi tapasztalatunk útjain keresztül közeledik hozzánk Isten? Természetesen Istenhez akar vezetni; de hová akar minket elvezetni önmagunkban, öntudatunkban és önmagunk megtapasztalásában?

Sámuel hivatásának epizódja ebben is megvilágosító. Feltárja annak a személynek lényegi szerepét, aki mások, különösképpen a fiatalok hivatása útjának kísérésével van megbízva.

Éli érti meg elsőként, hogy Sámuel Isten hívja. És hogyan jön rá? Úgy, hogy fölismeri, hogy nem ő az, aki hívja. Ez a tudatosítás nem csak felszínes módon valósul meg. A harmadik alkalommal Éli elveszthette volna a türelmét és megfenyegethette volna a fiút, hogy ha még egyszer fölébreszti, megbünteti és elkergeti a templomból. Éliben is, és kiváltképp benne, fölemelkedik a fátyol és fölismeri a misztériumot: „Erre Éli megértette, hogy az Úr szólította a fiút” (1Sám 3,8). Noha Élinek nem sikerült az Istenhez való hűségre nevelnie saját fiait, Sámuel hivatásával példás módon néz szembe.

Leginkább azért, mert nem él vissza vele, nem használja ki a gyermek naivságát. És azt sem mondja neki, hogy Isten hívja őt, miként oly sok nevelő szívesen mondogatja a fiataloknak: „Neked biztosan ez a hivatásod! Isten téged erre vagy arra hív! Egyértelmű, hogy erre vagy arra lettél teremtve!” és így egy olyan misztérium főnökeivé teszik magukat, amelynek temploma Isten szabadsága és minden egyes ember szabadsága. Ugyanolyan súlyos visszaélés ez, mint a simónia, mert kihasználja Isten ingyenes kezdeményezését (és semmi sem olyan ingyenes, mint Isten hívása, aki kiválaszt, kiszemel valakit), saját személyes dicsőségére fordítja, személyes érdekből, legalább azt az elismerést várva, amely annak jár, aki a „hivatások atyja vagy anyja” jogot vindikálja magának, ahogyan némelyek hívni szokták.

Ezzel szemben Éli, visszaküldi a fiút a misztériumhoz, aki hívja. Visszaküldi, hogy saját maga győződjön meg róla, hogy valóban Isten hangjáról van-e szó. Elküldi, hogy még mélyebben hatoljon be a misztériumba, amely diszkrétan, őt tiszteletben tartva és hihetetlen szeretettel mutatkozik meg életében. Belegondolatok? A Magasságbeli, a saját Templomában, az éjszaka közepén odahajol egy alvó gyermekhez, hogy egyszerűen fülébe suttogja a nevét: „Sámuel!”

Jézus hasonlóképpen teszi, ugyan ilyen módon hív, mindenkinek a szabadságát teljesen tiszteletben tartva, javasolva, hogy ki-ki maga vizsgálja felül teljes és abszolút szabadságban: „'Mit akartok?' (...) 'Mester (...), hol laksz?' 'Gyertek nézzétek meg!' – mondta nekik” (Jn 1,38-39).

Egy alapvető felülvizsgálás

Felülvizsgálni, kibontani egy dolog igaz voltát, legyen szó akár egy érzésről vagy egy tapasztalatról, kipróbálni, hogy igaz-e, hogy valóban Isten hív-e, ez a szempont lényegi és alapvető út ahhoz, hogy teljes szabadságban és igazságban éljünk meg bármely hivatást. És ha segíteni kell valakit, aki meghívva érzi magát, ebben kell őt segíteni: a felülvizsgálatának útján kell őt elkísérni, az élete misztériumának érzékeny megközelítésében. És még ha, az olyan rendkívüli esetekben, mint a Tarzusi Pálé, Isten beavatkozása nem gyöngéden történik is, hanem mindent megrázóan, kiváltképp ezekben az esetekben, akit meghívtak, szüksége van valakire, aki segíti őt, aki támogatja a hívás kitisztázásának munkájában. Saulnak szüksége van Ananiásra, a törekeny és gyöngé damaszkuszi közösségre, hogy beléphessen rendkívüli hivatásának felülvizsgálatába. Mondhatnánk, hogy még magának Krisztusnak is szüksége van erre, azt akarja, hogy szüksége legyen misztikus Testének erre a hétköznapi és emberi környezetére, hogy a hívásai kipróbálták, hitelesítettek legyenek és úttá váljanak (vö. ApCsel 9,3-19).

Miért van Sámuelnek segítségre szüksége? Azért mert még sohasem tapasztalta meg ezt a valóságot, amely megszólítja őt. A szöveg kifejezetten ezt mondja: „Sámuel ugyanis még nem ismerte az Urat, még nem volt része abban, hogy az Úr megnyilatkozzék neki”(1Sám 3,7). És Éli bölcsessége az, amely bevezeti Sámuel egy titokzatos, az életében diszkrétén megmutakozó természetfeletti valóságnak tapasztalati úton való felülvizsgálatába. Attól fogva, hogy Éli intuitív módon megérti, hogy Isten szól a gyermekhez, egy elemi metódust javasol neki, hogy megvizsgálja ezt a tényt, amely még nem bizonyos, hiszen még nincs megerősítve: „Menj, feküdj le és aludj, aztán ha valaki szólít, így válaszolj: Beszélj, Uram, szolgád figyel”(1Sám 3,8-9).

Érdemes megjegyeznünk, hogy Éli nem azzal küldi vissza a fiút, hogy imádkozzon és nem kéri tőle, hogy virrasszon. Ellenkezőleg: visszaküldi, hogy aludjon, arra hívja, hogy éljen normálisan, tegye azt, amit egy gyermek éjszaka tesz. Sámuelnek nem kell semmit kiprovokálnia, nem kell semmit neki elindítania; hagynia kell, hogy Isten teljes szabadságban kezdeményezzen.

Éli mégis átad a gyermeknek egy módszert arra, hogy megvizsgálja a hívást. Egy olyan metódust, amely megfelel Isten kezdeményezésének: „Ha szólít, így válaszolj: Beszélj, Uram, szolgád figyel”(1Sám 3,9). Ez nem egy mágikus formula, hanem egy tanítás, amely arra akarja nevelni a gyermeket, hogy megfeleljen Isten kezdeményezésének, Isten hívása kezdeményezésének. A mondat, amit azért adott neki, hogy megjegyezze, és amellyel valószínűleg Sámuel elaludt, arra neveli őt, hogy megfelelő módon helyezkedjék Isten elé, úgy, ahogyan az embernek kell és lehetséges Isten előtt állnia.

Alapvetően arra tanítja, hogy ajándékozza Istennek, aki beszél hozzá, azt az odahallgató figyelmet, amelyért az ember teremtve lett. Éli megtanítja Sámuelnek, hogy koldusként és nyitott szívvel álljon Isten előtt. Sámuel megkéri Istent, hogy szóljon és odaadja neki a figyelmét. Mintha azt mondaná: „Uram, nincstelen vagyok Előtted, Rád vágyakozó, üres és egészen nyitott!”

A hivatásban, minden hivatásban két momentum van jelen: az egyszerű és tiszta hívás, tehát Isten, aki kimondja a nevünket, ezerféle módon, talán éppen jelentéktelen dolgokon keresztül, amelyekben megérezzük a hívást, amelyekben érzékeli a szívünk Isten hívását. És ott van Isten szava, az, amit Isten tudunkra akar adni. És ez a szó az, amely mindjobban meghatározza a hivatást, amely fenntartja, amely tartalmat ad neki, még akkor is, ha az Isten által kimondott név megváltoztatja és összefoglalja már egy személy hivatását: „Te Simon vagy, János fia, de Kéfás lesz a neved.” (Jn 1,42).

A figyelmes hallgatásra nevelni

Isten hívására, Istennek, aki kimondja a nevünket, az elsődleges válaszuk a figyelmes hallgatásra való készség kellene, hogy legyen, vagy még inkább egy kérés, hogy szóljon hozzánk, mondjon el mindent, mindent, amit akar nekünk mondani, mert abban valósul meg a hivatásunk, hogy Isten beszél hozzánk, maga Isten valósítja meg bennünk és általunk. A hivatás mindig Isten műve, Isten teremtése, aki egy személyhez szól. Minden hivatásnak a küldetése akkor valósul meg, ha az, akit meghívtak, engedi, hogy Isten szava megteremtse őt egészen a lényé mélyéig, egészen addig a célig, amelyet Isten el akar érni. „Beszélj, Uram, szolgád figyel” – ezt a választ adni Istennek, aki a nevünket kimondja, azt jelenti, hogy sürgetően és szabadon azt kérjük Tőle, hogy mondja ki, fejezze ki az életünket, a személyünket, az Ő terve szerint.

Minden élet Isten aktuálisan teremtő szava, de a hivatás misztériumában, és a keresztségi hivatásunkból kiindulva, annak, hogy Isten formált minket, tudatos valósággá kell lennie, egy szabad, elfogadott, kért és elfogadott dialógusnak Isten és az ember között.

Aki elfogad egy hívást, hivatást, azt kéri Istentől, hogy mondja ki nyíltan az ő saját (isteni) életét, hogy alakítsa ezt az életet kifejezett hírüladássá (*annuntiatio*) – egy elő-híradássá (*pro-annuntiatio*), a „*pro-nuntiare*” etimológiája szerint – önmaga előtt, az Egyház és a világ előtt, annak hírüladásává, amit Isten akar mondani, amit Isten ki akar fejezni. Beleegyezni egy hivatásba, alapjában véve szent Pál szavaival ezt jelenti: „Élek, de már nem én, hanem Krisztus él énbennem” (Gal 2,20), de azzal a jánosi tudatossággal, hogy Krisztus Isten Igéje, a Szó, amelyet az Atya ki akar mondani a világban a Szentlélek lehelete által.

Mindez tökéletesen jelen van, mint egy példázatként, abban, ahogyan Szűz Mária Isten hívására reagál, ő, aki rögtön megérti, hogy a hivatása az Isten Szavának a benne és általa megtörténő eljövételében valósul meg: „Íme, az Úr szolgálója vagyok, legyen nekem a te igéd szerint” (Lk 1,38). Mária annyira engedi, hogy Isten Igéje lakja őt, hogy minden egyes szava, még egy egyszerű köszöntés is, Isten hírüladása lesz, sőt: Isten, aki maga mutatkozik be általa, Isten eljövetele annak, aki meghallja:

„Zakariás házába tért be és üdvözölte Erzsébetet. Amikor Erzsébet meghallotta Mária köszöntését, örömeiben megmozdult méhében a gyermek, maga Erzsébet pedig eltelt Szentlélekkel. Nagy szóval felkiáltott: 'Áldott vagy az asszonyok között, és áldott a te méhed gyümölcse! Hogy lehet az, hogy Uramnak anyja jön hozzám? Lásd, mihelyt meghallottam köszöntésed szavát, az örömtől megmozdult méhemben a gyermek. Boldog, aki hitt annak a beteljesedésében, amit az Úr mondott neki!'” (Lk 1,40-45)

Sámuel megtanulja Élitől annak módját, hogyan engedje, hogy újjáteremtse őt Isten szava, amely egy sajátos terv szerint akarja formálni őt, egy különleges küldetés szerint, és amely általa, az ő élete által akar kifejeződni. Ez a módszer elsődlegesen Istenre figyelés, csend, amely kéri Istent, hogy beszéljen.

Mindez lényegi aspektusa és ma, jobban mint bármikor, a legfontosabb pontja a hivatásról, az életről mint hivatásról kialakított elgondolásunknak. Lehetetlen úgy az életre, mint hivatásra nevelni a fiatalokat, hogy közben ne nevelnénk őket Istenre figyelésre, arra a csendre, amely kéri Istent, hogy beszéljen. Nagyon hálás vagyok annak az atyának, aki hivatásom első lépéseit kísérte, hogy megtanított úgy imádkozni, mint Sámuel, hogy ismételgessem, mint ő: „Beszélj, Uram, szolgád figyel!” Ez nem egy varázsformula, hogy aztán rögtön választ kapjunk, hanem egy hozzáállás, amely megtanított arra, hogy szegényen és egyszerűen álljak a hívás előtt, amelyet éreztem magamban, de amely még nem körvonalazódott teljesen, annak a várakozásában, hogy Isten mutassa meg, ahogyan és amikor Ő akarja, azt a konkrét formát, amelyet ennek a megérzésnek öltenie kellett. És nem nagy megvilágosodások, hanem az élet az, ami választ adott, az irány, amelyet a különböző események és temperamentumom, lelki alkatom pozitív és negatív vonásai által rajzolt életem vett. A választ a találkozásaimban, az élményeimben találtam meg, amelyben éltem, a keresztény közösség szükségleteiben, a hozzám szóló olvasmányaimban, a szívemben lévő megérzésekben, amelyek gyakran a Szentírás egy-egy szavához kötődtek, amelyek a kellő pillanatban beigazolódva meggyorsították az utamat, vagy váratlan fordulatot idéztek elő.

A figyelő hallgatás, a csend, amely Istenre hallgat, nem csupán a hivatás kezdeti megerősödésének egy módszere, hanem az állandó formálódásé; jobban mondva: annak módszere, hogy éljük a hivatásunkat, és lehetővé tegyük, hogy gyümölcsöt teremjen az elejétől a végéig. Ha létezik egy érettség, amely az évek folyamán egyre inkább elmélyül valamennyi hivatásban, azt gondolom, hogy ez éppen annak az érettsége, hogy egyre inkább Istent hallgatjuk, Őrá figyelünk és egyre kevésbé saját magunkra. Minél inkább azt kéri a hivatásomhoz kötődő küldetés, amelyet Isten ad, hogy beszéljek, annál inkább érzem, hogy a csend életbevágóan szükséges, és annál inkább érzem, hogy elengedhetetlen Sámuel kolduló imádsága: „Beszélj, Uram! Beszél te, és add, hogy én hallgassak, mert szükségem van arra, hogy téged hallgassalak, téged, és így csak a te Szavadat, a te Igédet, a te Fiadat Jézus Krisztust fejezzem ki!”

Sámuel próféta nagysága teljességgel Isten jelenlététől függ, aki beszél és attól az abszolút elsőbbségtől, amelyet Sámuel élete e titkának ad: „Sámuel felnőtt és vele volt az Úr, és nem hagyta, hogy egyetlen szava is megghiúsuljon. Dántól Beersebáig egész Izrael megtudta, hogy Sámuel az Úr prófétájává választotta. Az Úr továbbra is Silóban jelent meg, mert megnyilatkozott Sámuelnek” (1Sám 3,19-21).

Az eltérített szomjúság

Azonban, megkérdezhetjük magunkat – ahogyan fölteszik magunknak a kérdést mindazok, akik ma a hivatásokkal foglalkoznak, vagy egyszerűen csak a családban a neveléssel és a fiatalok iskolai formálódásával – lehetséges ma egyáltalán felelni Isten hívására? Ha a figyelő hallgatásra van szükség, ha a csendre van szükség, ha nélkülözhetetlen hozzá egy figyelő és elfogadó szabadság, egy szabadság, amely abból él, azzal táplálkozik, és abban fejeződik ki, hogy hallgatja Istent, akkor van még értelme ma hivatásról beszélni, hivatásokról többes számban, az életről, mint hivatásról?

Bevallom, hogy ezeket a kérdéseket nem annyira a világban élő fiatalokkal kapcsolatban teszem föl magamnak, hanem főként azokkal a fiatalokkal kapcsolatban, akikkel a monostorokban találkozom és azt mondják, azt gondolják, hogy döntöttek, hogy feleltek a hívásra, hogy mindent elhagytak, hogy kövessék Jézust. Már novíciusok, időleges fogadalmasok, vagy akár örökfogadalmasok, néha pappá is szentelték már őket. Némely helyen, mint Afrikában, több mint tízen vannak, máshol, mint Ázsiában, több mint százan. Gyakran egy gyors noviciátus után köteleződtek el, amelyet filozófiai és teológiai tanulmányokkal töltöttek. És mintha senki sem tanította volna meg még őket arra, hogy ezt mondják: „Beszélj, Uram, szolgád figyel!” Tele vannak vágygal, vágnak arra, hogy megfeleljenek annak a hívásnak, amelyet a szívükben éreznek, és alázattal és sürgetéssel kérik, hogy vezessék őket ezen az úton. Mindig meglep, amikor a monostorainkban, minden kontinensen, a legfiatalabbaknak ezt a kérését hallom: a kiáltást, hogy segítsék őket, hogy formálják, kísérik őket, mert szeretnének válaszolni, szeretnék követni Krisztust egész szívükből. De mintha senki sem tanította volna meg őket Istent hallgatni, elcsendesedni, elmélkedni az ő szaván, amely elmondja nekik az életüket, amely kifejezi Istennek ezt a tervét az életükre. Hogyan tudnák majd élni a hivatásukat? Milyen hivatást élnek majd? Milyen küldetést testesítenek majd meg? Sajnos a válasz gyakorlatilag mindig a szemünk előtt van: már öreg fiatalok, már megfáradtak, már szomorúak, már csalódottak, terméketlenek, képtelenek a hírüladásra, képtelenek arra, hogy Krisztus szeretetének a tüzeit átadják másoknak. Fölcsérelték a forrásvíz utáni szomjukat, amely Isten hívása, egy előre kitűzött terv álmával, mint az örökfogadalom, és főként a papszentelés, és amikor elérték ezt a célt, csalóka délibábnak mutatkozott, amely éppen azért csalóka, mert mint célra vágytunk rá, mint az élet egy csúcspontjára, és nem, mint valami kezdésre, vagy valami új kezdetre, amely lehetővé teszi Istennek, hogy Ő maga nyilatkozzék meg az életünkön keresztül.

És elkezdünk a mulandókra vágni, betölteni az űrt világi értékekkel: anyagi javakkal, hatalmi pozíciókkal, más érzelmi kapcsolatokkal, mint a Krisztushoz és a közösséghez tartozás, és mindez összefut a számítógépben, abban a szent és sérthetetlen szabadságban, hogy éljünk és visszaéljünk az Internettel, mindazzal, ami hozzá kapcsolódik és vele összeköttetésben van.

Hogyan lehet bevinni az Istenre figyelést, a találkozást egy Istennel, aki szól, ennek a 21. századi embernek az életébe és a szívébe, ebbe az emberbe, aki már nem csak posztmodern, hanem már poszt-kortárs is, mert nincs jelen abban a jelenben, amiben él, hanem egy virtuális földöntúliságban, „máshol”-ban él?

Szerény véleményem szerint az informatikai kultúra legmeghatározóbb befolyása nem a képben van, abban, amit lát, vagy befogad az ember a kép által, hanem az időről alkotott fogalmunkban. Az idő már nem tart semeddig, nem szabad, hogy valameddig tartson. Mindent és rögtön: ez az informatikai kultúra valósággal kapcsolatos ideálja. Ez pedig azt jelenti, hogy a várakozás többé nem létezik, a várakozás már nem pozitív, már nem egy pozitív emberi tapasztalat. Várakozás nélkül azonban már nincs tapasztalatunk az időről, az időről mint olyan dimenzióról, amelyben valami új jöhet létre. A várakozás nélkül, az idő már nem adhat otthont a csendnek, amely új szóra figyel, tehát egy Másik szavára. A zene kábító lett, mint a sikeres politikusok beszédei, egy zaj, amely lerombolja a figyelmes hallgatást. Halljuk a zajt, észleljük, de nem figyelünk rá. A zaj nem ad teret a figyelmes hallgatásnak, mert nem ad teret a szabadságnak. A zaj ránk van kényszerítve, nem meghív, mint a szó, a hívás, a zene, amely emlékeztet minket és előkészít a figyelemre és arra, hogy a szépségre irányuljunk.

A mai ember evangelizációjának – és a hivatás alapvetően egy evangelizáció, az, hogy ránk talál az Evangélium, hogy személyesen vonz minket az Evangélium – a mai ember evangelizációjának figyelembe kell vennie ezt a megzavarodott kábulatot és meg kell találnia az eszközöket, hogy belé férközzék. Lehetséges, egy nevünket duruzsoló hangot észrevenni e hangzavar között? Meg tudjuk még hallani Krisztust, aki kopogtat az ajtónkon, mert szeretne találkozni velünk, hogy együtt étkezzen velünk és megossa velünk az életét? Manapság, mintha Krisztus lenne az, akit bezártak a szobába és ő dörömbölne belülről, hogy magára hívja a figyelmét annak, akit meghívott, és aki kívül van, kint a város forgalmának tumultusában. Hogyan lehetne Őt meghallani?

Egy ártatlan süketség

El kell mindenesetre fogadnunk, hogy ez a probléma, még ha manapság felerősödni is látszik, nem egészen új. Izrael Istenének, a pátriárkáknak, Mózesnek, a prófétáknak, nem mindnek egy bezárt fülű néppel volt dolga, amely képtelen hallgatni az Úr szavára? És Jézus nem vesztette-e el maga is a türelmét nem csak a tömeg, az írástudók és farizeusok, hanem saját tanítványai süketségén? „Még most sem értitek? Nem fogjátok fel? Még mindig érzéketlen a szívetek? Van szemetek és nem láttok, van fületek és nem hallottok?” (Mk 8,17-18)

Igen, azért lettünk alkotva, hogy meghalljuk az Isten szavát, minden ember erre lett alkotva, minden embernek ezért van füle, miként szeme is azért van, hogy lássa az Úr műveit. De akkor miért nem nézünk, miért nem hallunk? A válasz egyszerű: mert nem tudunk, mert nem vagyunk rá képesek, mert tényleg süketek vagyunk, valóban vakok. Az ember nem dönt úgy, hogy süket lesz Isten szavára, főleg a fiatalok nem, főleg a mai ember nem. Inkább mi, Jézus tanítványai, mint az apostolok, mi választjuk a süketséget és ezért Krisztusnak igaza van, hogy mérges a tanítványaira, ránk. De a fiatalok, a mai emberek nem felelősek a süketségükért. Ma a kulturális klíma egy elszenvedett állapot, nem szabadon választott, éppen azért, mert ennek a zajos kulturális klímának a kényszerítő és behatoló eszközei általánossá váltak, alattomosak és a szív süketségének egy olyan patológiáját, betegségét okozzák, amelyet autó-immunként lehetne meghatározni.

Mi Krisztusnak a hozzáállása mindehhez, a tömegnek ehhez az állapotához? Nemde az együttérzés? „Sajnálom a népet. Már harmadnapja kitartanak mellettem, és nincs mit enniük. Nem akarom étlen elküldeni őket, nehogy kidőljenek az úton.” (Mt 15,32). Ha Jézus megkönyörült rajtuk, mert hiányzott a kenyér, nem lenne-e még erősebb az Ő együttérzése azokkal kapcsolatban, akik valami sokkal nagyobbban szenvednek hiányt, mint a kenyér: „minden igében, amely az Isten szájából származik.” (vö. Dt 8,3; Mt 4,4)?

A világ és az Egyház problémáival csak a helyzet fenomenológiai és szociológiai elemzése alapján szembenézni, sohasem gyümölcsöző Isten országára nézve. Ehhez nem kellett volna Isten Fiának a világba jönnie. De Ő eljött és elhozta az ő tekintetének újdonságát, amely egy örök, időt, történelmet, szíveket úgy átjáró tekintet, ahogy semmi más nem képes ezekbe behatolni.

Milyen nagy együttérzéssel nézheti ma Krisztus a tömeget, a fiatalokat, akik éheznek, akik hiányt szenvednek az Igéből, amely Isten szájából származik, akiknek hiányzik Ő, az Ő jelenléte, az Ő Evangéliuma! Ha gondja volt arra, hogy a tömeg ne menjen haza anélkül, hogy evett volna a kenyérből, nehogy „kidőljenek az úton” (Mt 15,32), képzeljük el azt az együttérzést, amelyet a mai ember iránt érez, akinek étlen kell élnie, Isten igéjétől megfosztva, Isten jelenlétének híján, és nem csak három napja, hanem kezdettől fogva!

A történelem minden korában, Isten küldött prófétákat és szenteket, akik képesek voltak Krisztusnak az elveszett és pásztor nélküli tömegre irányuló tekintetét megtestesíteni. A mi korunk is gazdag ezekben az együttérző tekintetekben, amelyek átsugározzák Krisztus tekintetét a földre. Elég csak az legutóbbi pápáinkra gondolni.

Újraindulni Krisztus „Effata”-jából

Ha azonban Krisztus biztosan nem közömbös napjaink emberi univerzumának süketségére és vakságára, talán nem tudja, vagy nem akarja kimondani az ő „Effata”-ját erre a világra, ezekre a fiatalokra?

Márk 7,31-37 szerint a süketnéma meggyógyításáról szóló Evangéliumnak egy kommentárjában XVI. Benedek azt mondta, hogy az *effata* szó „mélységében összefoglalja Krisztus minden művét és minden üzenetét”. És hozzátette: „Mindannyian tudjuk, hogy az ember bezárkózása, elszigetelődése, nem csak az érzékszervektől függ. Van egy belső bezárkózás, amely a személy legmélyebb magját érinti, azt, amit a Biblia „szívnek” hív. Ez az, amit Jézus „megnyitni” jött, megszabadítani, hogy képessé tegyen arra, hogy teljességében éljük a kapcsolatot Istennel és a többiekkel. Ezért mondtam, hogy ez a kis szó „*effata* – nyíl meg”, összefoglalja Krisztus egész küldetését. Emberré lett, azért, hogy az ember, aki belsőleg süketté és némává vált a bűn miatt, képes legyen meghallani Isten hangját, a Szeretet hangját, amely a szívéhez szól, és így ő maga is megtanuljon beszélni a szeretetnek a nyelvén, kommunikálni Istennel és a többiekkel.” (Úr angyala imádság, 2012. szeptember 9-én)

Akkor hol van mégis a probléma? Ha Krisztus biztosan együttérzéssel néz erre a mai világra, mert az nem kapja meg az örök élet Igéit, és ha egyedül ő tudja és akarja is megnyitni minden ember szívét az Ő „Effata”-jával, ha ez alapvető az Ő küldetésében, és ennek következtében az Egyház missziójában is, megértjük, hogy a valódi probléma bennünk van: bennünk, akik valami miatt, bizonyosan meg nem érdemelt kegyelem következtében, ismerjük Isten igéjét, ismerjük Krisztus tekintetét; bennünk, akiket már megnyitott a keresztségi Effata, amelyet mindenki személyesen kapott. A probléma nem a világ, nem a fiatalok, nem az Internet, vagy ki tudja még micsoda. A probléma a mi hitünk, a mi hitetlenségünk, amely megakadályozza, hogy az életünk megtestesítse és továbbadja a világnak ezt a szót, amelyet Jézus egy lehelettel fejez ki, egy a Szentháromság szívéig ható mély kilégzéssel.

A süketnéma gyógyulásának történetében, ennek az embernek a gyógyulásában, aki zárva volt a kapcsolatra, zárva a hallgatásra és a szóra, zárva az Istennel és a többiekkel való közösségre, Jézusnak a gyógyítása, úgymond egybehívja az egész Szentháromságot: „Különhívta a tömegből, fülébe dugta az ujját, majd megnyálazott ujjával megérintette a nyelvét, föltekintett az égre, fohászzkodott és szólt: „Effata, azaz nyílj meg!” (Mk 7,33-34). Minden a megtestesült Ige jelenlétére utal, a mennyei Atyaára ráhagyatkozó imádságára és a Szent Lélek leheletére. A szentháromságos szeretet úgymond belekoncentrálódik Krisztus Effata-jába, aki visszehelyezi az embert az ő természetébe és hivatásába, hogy Isten képe legyen a meghallgatásban és a beszédben, amely lehetővé teszi a kölcsönös szeretet kapcsolatát.

A hit lehetővé teszi számunkra, hogy Krisztushoz kapcsolódjunk, hogy eggyé váljunk vele, kiváltképpen az Ő küldetésével, mint Közvetítő a Szentháromság és az emberek között, akiket azért akart és teremtett, hogy visszatükrözzék a Kommúniót, hogy a keresztény közösségben éljenek, az Egyházban, mint Krisztus testének élő és kiegyensúlyozott tagjai.

Egyházunk számára a legsürgősebb dolog, az, ami a leginkább sürgető minden keresztény számára, hogy hozzákapcsolódjon ehhez a Krisztushoz, aki ki van feszítve, mint a Kereszten, az Atya szeretete és az ember nyomorsága között. Mielőtt megkérdeznénk, hogy milyen technikát vagy taktikát kell elsajátítanunk, hogy fölébresszük és neveljük a fiatalokat a keresztény, keresztségi hivatásra, annak minden formájában, amelyet csak ölteni tud, a hitnek és a szeretnek a sürgetése az, hogy váljunk valóságosan eggyé, ne csak formálisan, ennek az evangéliumnak Krisztusával, aki az egész Evangélium Krisztusa.

Föltehetjük magunknak a kérdést: a ma emberét látva, a mai fiatalokat látva, a kortárs világot látva, hozzákapcsolódunk mi Krisztushoz, aki megérinti az embert az ő befagyott kapcsolati képességében? Más szóval: melléjük állunk, hogy kísérjük őket? Közel vagyunk ehhez a világhoz, olyan közel, hogy megérintjük, hogy „átjár minket a bárányok szaga”, Ferenc pápa híres kifejezése szerint?

Sőt: A magába zárkózott emberrel találkozáskor, fölemeljük-e szívünk tekintetét, az imádság és a hit tekintetét a jó és irgalmas Atya felé, valóban kolduló gyermekei vagyunk-e, akik bíznak abban, hogy Ő mindig figyel ránk, mindig meghallgat, még ha egy halott feltámadását kérnénk is (vö. Jn 11,41-44)?

És ebben az imádságban, ebben az Atya iránti bizalomban, magunkba fogadjuk-e ezt a „lehelletet”, a Szentlélek sóhajtását, amelynek Jézus szavával egyesülve, megvan az isteni hatalma, hogy megnyissa minden ember szívét, lelkét, életét a barátságra Istennel és mindenkivel?

Úgy tűnik számomra, hogy ha kikerüljük ezeket a kérdéseket, akkor az a veszély fenyeget, hogy az Egyház missziójának és a hivatás-pasztorációnak a problémáját mindig csak világi módon vetjük föl, amely nem felel meg Krisztus eljövételének. Természetesen minden hasznos lehet, minden válhat hatékony eszközzé, de ha hiányzik az, amit én, a mi emberi állapotra vonatkozó megközelítésünk krisztusközpontú és szentháromságos szívének hívnék, akkor minden eszköz hiábavalónak fog bizonyulni, mert a kérdés középpontja nem csak az, hogy jobban csináljuk és kijavítsuk azt, ami nem jól megy, hanem hogy föltámasszunk egy életet, hogy újraélesszünk egy karizmat, egy isteni kegyelmet. És erre egyedül Isten képes; és a hit az, ami az ő eszközeivé tesz minket.

***

Kedves Testvérek, bízzuk egy lélekkel mondott imádságban a szívünket a Szentlélek mérhetetlen ajándékára, hogy, minden törekenységünk és az általunk átélt megpróbáltatások ellenére, ne veszítsük el reményünket, hogy mindig élhetjük a hivatásunkat hittel és szeretetben!

Mindnyájan mély közösségben egybegyűlve a Pünkösdi Cenákulumban, a ti

Fr. Mauro-Giuseppe Lepori
OCist Generális Apátotok